

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку
керівників та фахівців соціальної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року**

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)*

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

ЧЕРНЯВСЬКА Ірина Михайлівна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ

Економічні умови та тенденції становлення нашої держави спонукають майбутніх фахівців до оволодіння вміннями й навичками дослідницької діяльності. Підготовка бакалаврів менеджменту в Дніпровському державному технічному університеті відбувається, перш за все, для потреб міста та регіону, для запобігання ризику втрати кадрового потенціалу. Велику роль відіграє співпраця з підприємствами, організаціями та установами міста та регіону, які є практичною та інформаційною базою для формування та розвитку дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти.

Серед основних мотивів, які відображають спрямованість майбутнього менеджера на дослідницьку діяльність, можна виділити допитливість, інтерес до вирішення проблеми, необхідність аналізування великого обсягу інформації тощо.

На нашу думку, для формування дослідницьких умінь у майбутніх менеджерів необхідно розвивати здатність знаходити альтернативні варіанти розв'язання практичної проблеми, самостійного пошуку відповідної інформації, формулювання запитань до експертів для отримання необхідної інформації. Не менш важливим є формування та розвиток комунікативних та презентаційних компетентностей. Серед яких виокремимо відстоювання власної точки зору, вміння домовлятися та знаходити компроміс, вміння швидко знаходити відповіді на «несподівані», «незручні» запитання.

Спираючись на аналіз вітчизняних освітньо-професійних програм «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня, ми можемо стверджувати про наявність об'єктивного протиріччя між необхідністю формування дослідницьких умінь на відповідному рівні та відсутністю обов'язкових освітніх компонент, які б забезпечували здобуття здатності до проведення та виконання досліджень на відповідному рівні.

Оволодіння навичками абстрактного мислення та синтезу, навичками пошуку, збирання та аналізу інформації, вміння виконувати індивідуальні чи групові дослідження створює основу для діяльності менеджера, розвиває загальні та професійні компетентності.

Формування дослідницьких умінь майбутнього бакалавра менеджменту в університеті відбувається шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти. До переліку обов'язкових компонент освітньої програми циклу загальної підготовки введено навчальну дисципліну «Основи наукових досліджень». Її метою є формування у здобувачів комплексу теоретичних знань

щодо специфіки науково-дослідної діяльності, вмінь та практичних навичок необхідних для проведення наукових досліджень, оформлення результатів наукових досліджень, прийняття збалансованих рішень при дослідженні актуальних проблем у сфері економіки та менеджменту. Опановуючи навчальний матеріал, здобувачі навчаються володіти інструментарієм та методами наукового дослідження сучасних економічних та управлінських проблем, виробляють навички самостійного написання наукових публікацій, курсових та кваліфікаційних робіт.

Взагалі, в процесі реалізації освітньо-професійної програми «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня забезпечується поєднання освітньої та дослідницької діяльності. Дослідна робота бакалаврів здійснюється за такими напрямками:

- виконання завдань під час проходження виробничої та переддипломної практики;
- підготовка і захист курсових робіт;
- написання і захист кваліфікаційної роботи.

Зауважимо, що результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти університету. Це мотивує здобувачів вищої освіти приймати участь у різних заходах, які мають наукове, професійне та соціокультурне спрямування. Бакалаври-менеджери активно приймають участь у наукових і науково-практичних конференціях, проходять курси на освітніх онлайн платформах та стажування. Проте, участь бакалаврів у науковій та науково-методичній роботі кафедри потребує особливої уваги та активізації. Оскільки, саме у взаємодії з науково-педагогічними працівниками кафедри, здобувачі мають можливість розвивати власні пізнавальні потреби, задовольняти пізнавальний інтерес, усвідомлювати професійну значущість оволодіння дослідницькими вміннями, розробляти творчі завдання, накопичувати досвід щодо вивчення та аналізу наукової, методичної, нормативної літератури.

Вивчення стану дослідницьких умінь здобувачів вищої освіти освітньої програми «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня університету підтвердило доцільність обраної проблеми дослідження. Аналіз результатів анкетування респондентів засвідчив, що: більшій кількості подобаються заняття пошукового характеру (70,1%); багатьох захоплюють завдання дослідницького характеру (79,4%); більшій кількості здобувачів подобаються заняття, які розвивають творчі здібності та мають пошуковий характер (80,2%). Також, анкетування здобувачів виявило проблемні факти. А саме, значна кількість здобувачів (68,5%) недостатньо обізнані щодо питання формування дослідницьких умінь.

У висновку зауважимо, що формування дослідницьких умінь у бакалаврів-менеджерів має здійснюватися шляхом як формальної так і

неформальної та/або інформальної освіти. Найповнішому формуванню дослідницьких умінь сприяють опанування навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень», участь у науковій та науково-методичній роботі кафедри, науково-практичні конференції, тематичні екскурсії, курси на освітніх платформах та стажування, самостійна навчально-дослідницька робота.

ШПАЛЯРЕНКО Юлія Анатоліївна

ГЕЙМІФІКАЦІЯ У НАВЧАННІ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКЛАДАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У сучасних умовах реформування освіти особлива увага приділяється підготовці висококваліфікованих педагогів, здатних ефективно працювати в умовах Нової української школи. Серед ключових компетентностей майбутніх учителів початкової школи виділяється креативність, здатність мотивувати учнів та створювати сприятливе навчальне середовище.

Гейміфікація, тобто використання ігрових елементів у навчальних процесах, стає ефективним інструментом формування цих компетентностей. Її застосування у підготовці педагогів дозволяє зробити навчання більш цікавим, інтерактивним і практико-орієнтованим, що є важливим для розвитку професійних навичок майбутніх учителів.

Дослідження гейміфікації в освітніх процесах набуває все більшої популярності серед науковців. Зокрема, Д. К. Марков виділяє основні ігрові механіки, які сприяють підвищенню мотивації студентів, включаючи систему балів, рейтинги, нагороди тощо [1, с. 22].

А. В. Соколова зазначає, що гейміфікація сприяє розвитку критичного мислення та навичок командної роботи [3, с. 56].

У контексті підготовки педагогів М. І. Петренко наголошує на важливості використання цифрових платформ, які дозволяють інтегрувати ігрові елементи в навчальний процес [2, с. 48]. Водночас недостатньо досліджено, як саме гейміфікація може впливати на формування методичних і професійних компетентностей майбутніх учителів початкової школи.

Загалом у багатьох дослідженнях наголошується на міждисциплінарному потенціалі гейміфікації, що сприяє її адаптації до різних рівнів та форматів освіти. Так, Л. М. Іваненко акцентує на необхідності поєднання гейміфікаційних підходів з традиційними методами викладання, підкреслюючи їхній взаємодоповнювальний характер. Водночас О. П. Кравченко досліджує вплив ігрових технологій на формування емоційної стійкості студентів, наголошуючи, що саме емоційний компонент є ключовим у підготовці майбутніх педагогів.

ЧЕРНЯВСЬКА Ірина Михайлівна Актуальні проблеми формування дослідницьких умінь здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня	155
ШПАЛЯРЕНКО Юлія Анатоліївна Гейміфікація у навчанні як засіб підготовки майбутніх педагогів до викладання у початковій школі	157
ШУГАЙ Алла Юріївна, ХАРЧЕНКО Оксана Олександрівна, ЩЕНЯВСЬКА Алла Володимирівна Integration of technology in education: transforming learning for the digital era	160
БАБЧУК Олена Григорівна Features of innovative technologies in personal development	164
БЕРЕЗОВСЬКА Людмила Іванівна Game technologies as a means of forming the readiness of future educators for professional activity	167
БУЛГАКОВА Олена Юріївна Social interaction in a higher education institution as a fact of students' subjective reality	170
КОВИЛІНА Вероніка Геннадіївна Інноваційні технології як інструмент особистісного розвитку здобувачів вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта»	176
КРИМОВА Наталія Олексіївна Modeling the educational process in a reflective environment: modern approaches and methods	179
КУДРЯВЦЕВА Олена Альбертівна Сучасні методи розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти	182
ЛИСТОПАД Олексій Анатолійович, ЛИСТОПАД Наталя Леонідівна Development of soft skills and meta skills in the process of professional training	185
ЛІТОВЧЕНКО Ольга Василівна Інноваційні методи вдосконалення мовленнєвої компетентності майбутніх логопедів	188
МАРДАРОВА Ірина Костянтинівна, ГУДАНІЧ Наталя Миколаївна Innovative technologies as a tool for training future teachers	191
ПОСТОЯН Тетяна Григорівна Проектна технологія навчання як умова ефективної професійної підготовки майбутніх педагогів	194